

Viite

Asia

**EU; Terveys; Työllisyys-, sosiaalipolitiikka, terveys- ja kuluttaja-asioiden neuvosto 6.3.2020
Bryssel; ylimääräinen terveysneuvosto**

Ylimääräinen terveysneuvosto kokoontuu Brysselissä 6.3.2020. Suomea edustaa kokouksessa perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru.

Kokous järjestetään koronavirustilanteen seuraamiseksi ja arvioimiseksi. Terveysministerit käyvät kokouksessa keskustelun puheenjohtajan kysymysten pohjalta. Terveysneuvoston ylimääräinen kokous pidettiin myös 13.2.2020, jolloin hyväksyttiin neuvoston päätelmät EU:n varautumistoimista ja toimien koordinoinnista.

Suomi pitää tärkeänä, että komissio jatkaa aktiivista poikkihallinnollista yhteistyötä EU-jäsenmaiden kesken sekä komission sisällä pääosastojen välillä että kansainvälisesti erityisesti Maailman terveysjärjestön (WHO) kanssa. Suomi on tyytyväinen EU-tason yhteisesti sovittuihin toimiin ja tiedonvaihtoon. Suomi pitää tärkeänä muun muassa Euroopan tautien ehkäisy- ja valvontakeskuksen (ECDC) riittävien toimintaedellytysten turvaamista COVID-19 –tilanteen mahdollisesti pitkittyessä.

Asialista:

1. Näkemysten vaihto

Sosiaali- ja terveysministeriö

PERUSMUISTIO

STM2020-00061

KVY

Vuorinen Sari

03.03.2020

Asia

**EU;Terveys; Työllisyys-, sosiaalipolitiikka, terveys- ja kuluttaja-asioiden neuvosto 6.3.2020
Bryssel; ylimääräinen terveysneuvosto, COVID-19**

Kokous

Työllisyys-, sosiaalipolitiikka-, terveys- ja kuluttaja-asioiden neuvosto 06.03.2020 - 06.03.2020

U/E/UTP-tunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu*COVID-19 tilanteen seuraamiseksi ja arvioimiseksi järjestetään ylimääräinen terveysneuvosto 6.3.2020, jossa käydään keskustelu puheenjohtajan kysymysten pohjalta.**Coreper II- kokouksessa 2.3.2020 kuultiin tilannekatsaus EU:n toimista koronavirukseen liittyen. Kokouksessa puheenjohtaja tiedotti päätöksestään korottaa EU:n poliittisen kriisitoiminnan integroitujen järjestelyjen (nk. IPCR-mekanismin) aktivointitason täysimittaiseksi. Aktivointi mahdollistaa jatkossa roundtable-keskustelut horisontaalisen tilannekuvan ja tietojenvaihdon edistämiseksi.**Ylimääräinen terveysneuvosto järjestettiin 13.2.2020, jossa hyväksyttiin neuvoston päätelmät ja käytiin keskustelu uuteen koronavirukseen varautumisesta.***Suomen kanta**

Suomi pitää tärkeänä, että komissio jatkaa aktiivista poikkihallinnollista yhteistyötä EU-jäsenmaiden kesken sekä komission sisällä pääosastojen välillä että kansainvälisesti erityisesti Maailman terveysjärjestön (WHO) kanssa.

Suomi on tyytyväinen EU-tason yhteisesti sovittuihin toimiin ja tiedonvaihtoon. Suomi pitää tärkeänä muun muassa Euroopan tautien ehkäisy- ja valvontakeskuksen (ECDC) riittävien toimintaedellytysten turvaamista COVID-19 –tilanteen mahdollisesti pitkittyessä.

Suomi kannattaa tietojenvaihdon, poikkihallinnollisen yhteistyön ja koordinaation edistämistä ja tehostamista nykyisten rakenteiden puitteissa kansainvälisten hätätilanteiden yhteydessä sekä kansainvälisen terveyssäännösten (IHR) koherenttia toimeenpanoa.

Suomi pitää tärkeänä, että matkustajien seulonnan osalta noudatetaan Euroopan tautien ehkäisy- ja valvontakeskuksen (ECDC) ja WHO:n antamaa ohjeistusta. Esimerkiksi maahantulotarkastuksista ei ole tutkittuun tietoon ja kokemukseen perustuen osoitettu

olevan hyötyä. Ne ovat kalliita ja työläitä toteuttaa. Suomi pitää myös tärkeänä, että oikean tiedon levittämiseen ja kansalaisten neuvontaan kiinnitetään erityistä huomiota.

Pääasiallinen sisältö

Puheenjohtajan asiakirja sisältää taustainformaatiota tilanteesta ja sen kehittymisestä.

Ensimmäiset COVID-19 tapaukset raportoitiin Wuhanissa Hubein maakunnassa Kiinassa joulukuun lopussa 2019. Virus on levinnyt Kiinan muihin maakuntiin ja muihin valtioihin nopeasti.

EU:ssa ensimmäiset COVID-19 tartunnat vahvistettiin 24. tammikuuta 2020.

Puheenjohtajan toimesta järjestettiin ylimääräinen neuvoston työryhmä (Puheenjohtajan ystävät) 27. tammikuuta 2020.

28. tammikuuta puheenjohtajavaltio Kroatia päätti EU:n poliittisen kriisitoiminnan integroitujen järjestelyjen (nk. IPCR-mekanismin) aktivoinnista tietojenvaihdon tehostamiseksi jäsenmaiden välillä.

IPCR-mekanismin tarkoituksena on mahdollistaa nopea koordinointi ja reagointi EU:n poliittisella tasolla kriiseissä, jotka ovat vaikutukseltaan laajoja tai poliittisesti merkittäviä.

IPCR-mekanismiin sisältyy puheenjohtaja, komissio, Euroopan ulkosuhdehallinto, Eurooppa-neuvoston puheenjohtajan kabinetti, EU:n virastot, jäsenvaltioiden asiantuntijat ja keskeiset kansanväliset järjestöt. Tietojenvaihto tapahtuu oman web-alustan kautta, saatavilla on yhteiset tilannetietoisuus ja –analyysiraportit (Integrated Situational Awareness and Analysis, ISAA-raportit), tilannekartat ja sidosryhmien tuottamaa infoa.

Samana päivänä komission puheenjohtaja aktivoi myös toisen vaiheen komission nopeasta yleishälytysjärjestelmästä. (General Rapid Alert System, ARGUS). Ranska ja Tanska (9.2.2020) pyysivät tukea pelastuspalvelumekanismin kautta (UCPM) Wuhanin kotiutuslentoihin. Pelastuspalvelumekanismin tuella toteutettiin myös 21. helmikuuta Italian ja Britannian sekä muiden EU-maiden kansalaisten kotiutuslentoja Wuhanista. Lisäksi Britannian kansalaisia kotiutettiin risteilijä Diamond Princess:iltä Jokohamasta Japanista. Yhteensä 515 EU:n kansalaisen kotiutusta Eurooppaan on tuettu pelastuspalvelumekanismin kautta. Lisäksi pelastuspalvelumekanismin kautta on koordinoitu ja rahoitettu lääkinnällisten tarvikkeiden toimittamista kolmansiin maihin.

30. tammikuuta 2020 WHO julisti koronaviruksen kansainväliseksi kansanterveysuhaksi (Public Health Emergency of International Concern, PHEIC).

EU:n terveysturvakomitea (HSC) on yhteistyössä komission kanssa koordinoinut riski- ja kriisiviestintää sekä jäsenmaiden vasteita. Terveysturvakomitean kokouksia on järjestetty vuoden alusta 2. maaliskuuta 2020 mennessä yhteensä kymmenen.

Puheenjohtaja järjesti korkean tason videokokouksen 7. helmikuuta 2020. Kokoukseen osallistui jäsenmaiden lisäksi edustajat komissiosta sekä Euroopan tautien ehkäisy- ja valvontakeskuksesta (ECDC). Kokouksessa kuultiin tilannekatsaus ja keskusteltiin COVID-19:sta kansanterveyden näkökulmasta. Jäsenmaat esittelivät omia

varautumistoimistaan. Keskustelun perusteella jäsenmaiden varautumisen tasossa ja toimissa on vaihtelua riippuen vahvistettujen tartuntatapauksien määrästä.

Terveysneuvosto kokoontui ylimääräiseen kokoukseen 13.2.2020 koronavirustilanteen takia keskustellakseen EU:n varautumistoimista ja toimien koordinoinnista. Ministerit pitivät tärkeinä EU-tason yhteistyötä ja koordinaatiota sekä avointa tietojenvaihtoa.

Neuvosto hyväksyi koronavirusta koskevat päätelmät. Kokouksessa tarkasteltiin myös koronaviruksen mahdollisia vaikutuksia kolmansiin maihin ja EU:n lääkkeiden saatavuuteen. Puheenvuoroissa pidettiin välttämättömänä lääkkeiden saatavuuden tarkkaa seurantaa ja analysointia.

Päätelmissä linjataan toimenpiteitä, joihin jäsenmaiden ja komission tulisi vallitsevassa tilanteessa kansanterveyden suojelemiseksi ryhtyä. Päätelmissä jäsenmaita kehoitetaan toimimaan yhteistyössä komission kanssa. Jäsenmaiden tulisi ylläpitää riittävää kapasiteettia, joka vahvistaa kansallista vaste- ja valmiustoimintoja sekä kansainvälistä koordinaatiota kansanterveyden suojelemiseksi.

21. helmikuuta lähtien Italiassa on vahvistunut merkittävä määrä COVID-19 tartuntoja. Samoin muissa jäsenmaissa tartuntatapausten määrä on kasvanut.

Tartunnat eivät ole enää vain EU:n ulkopuolelta tuotuja. Viimeisen kymmenen päivän aikana EU:n alueella on 19 menehtynyt koronavirukseen.

Uutta virusta ei vielä täysin tunneta. Koska epidemiologinen tilanne EU:ssa on heikentynyt, on tarpeen arvioida EU:n yhteistä varautumista. Yhteisillä vahvoilla ja koordinoituilla toimilla voidaan ehkäistä viruksen edelleen leviämistä. Tämän vuoksi puheenjohtaja teki päätöksen korottaa EU:n poliittisen kriisitoiminnan integroitujen järjestelyjen (nk. IPCR-mekanismien) aktivointitason täysimittaiseksi. Lisäksi puheenjohtaja kutsuu terveysneuvoston ylimääräiseen kokoukseen 6. maaliskuuta. Kokouksessa terveysministerit voivat arvioida tilannetta sekä EU:n yhteisten toimien tehokkuutta. Tavoitteena on saavuttaa

Puheenjohtaja esittää seuraavat kysymykset neuvoston keskustelun pohjaksi:

- 1) Miten arvioitte EU:n olemassa olevien mekanismien tehokkuutta COVID-19:n leviämisen ehkäisyssä? Haluaisitteko ehdottaa lisätoimia, joilla voitaisiin parantaa tietojenvaihtoa?
- 2) Miten arvioitte omien kansallisten toimien tehokkuutta COVID-19 :n leviämisen ehkäisyssä? Epidemiologisen tilanteen mahdollisesti heikentyessä, tulisiko jatkossa keskittyä enemmän hoitoon kuin ehkäisy- ja varautumistoimiin?
- 3) Miten arvioitte komission toimia, ovatko ne mielestänne riittäviä jäsenmaiden tukemiseksi, jos COVID-19:n tilanne jatkuu? Haluaisitteko ehdottaa jotain hyödyllisiä lisätoimia maanne tukemiseksi nykytilanteessa?

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

SEUT artikla 168 ja päätös rajat ylittävistä vakavista terveysuhista (1082/2013/EU)
SEUT artikla 196 ja päätös EU:n pelastuspalvelumekanismista (1313/2013/EU)

Käsittely Euroopan parlamentissa

-

Kansallinen valmistelu

Terveysjaosto (EU33) kirjallinen menettely 4. – 5.3.2020
EU-ministerivaliokunta 4.3. – 5.3.2020

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta kirjallinen menettely

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

-

Taloudelliset vaikutukset**Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät**KOM:

Komissio julkaisi 24.2.2020 oman tukipakettinsa (232 m€), jota ohjataan mm. WHO:lle ja tutkimukseen.

Komissio ilmoitti 1.3.2020 perustavansa oman sisäisen poikkihallinnollisen koordinaatioryhmänsä (Corona response team). Kaikki informaatio kootaan jatkossa yhdelle nettisivulle helposti saataville.

WHO:

WHO julkaisi 3.2.2020 strategisen valmius- ja vastesuunnitelman koronavirukselle helmi-huhtikuun ajanjaksolle. Suunnitelma koostuu kolmesta osasta: 1) kansainvälisen koordinaatio- ja operatiivisen tuen mekanismin nopea perustaminen olemassa olevien järjestelyiden pohjalta, 2) maatason varautumisen ja vastekapasiteetin vahvistaminen ja 3) tutkimuksen ja kehittämisen nopeuttaminen

WHO:n hallintoneuvosto hyväksyi istunnossaan 8.2.2020 Suomen valmisteleman päätöslauselman terveyshätätilanteisiin varautumisen vahvistamisesta. Päätöslauselma menee vielä WHO:n yleiskokouksen vahvistettavaksi toukokuussa. Päätöslauselma pohjautuu kansainvälisen terveyssäännösten sitoumusten toimeenpanon vahvistamiseen ja kansainvälisen pandemiavarautumista monitoroivan neuvoston suosituksiin.

Kansallinen varautuminen:

Suomi on pitkäjänteisesti työskennellyt kansainvälisen terveysturvallisuusvalmiuden vahvistamiseksi. Suomalainen terveysturvallisuus on kansainvälisen arvioinnin mukaan hyvä. Kunnilla ja sairaanhoitopiirien toiminnalla on keskeinen rooli tartuntatautien torjunnassa. Suomen terveydenhuoltojärjestelmä on hyvin varautunut tarttuviin tauteihin.

Suomessa on valmius tutkia potilaat ja näytteet sekä hoitaa koronavirusinfektioon sairastuneet eristysolosuhteissa sairaaloissa. Sosiaali- ja terveysministeriö ja THL

koordinoivat ja seuraavat kansainvälistä tilannetta yhdessä Euroopan tautien ehkäisy- ja valvontakeskuksen ECDC:n ja WHO:n kanssa. Suomessa toimitaan tartuntatautilain (1227/2016) ja soveltuvien osin pandemian varautumissuunnitelman (STM 2012:9) sekä materiaallisen varautumisen suunnitelman (STM 2013:38) mukaisesti.

Sairaanhoitopiireissä sovelletaan jo ennestään käytössä olleita SARS- ja MERS-koronavirustoimintaohjeita. STM ja Suomen Kuntaliitto ovat 4.3.2020 yhteisellä kuntainfolla ohjeistaneet kuntia, kuntayhtymiä, sairaanhoitopiirejä ja aluehallintovirastoja koronavirustilanteeseen varautumisesta.

THL on laatinut runsaasti ohjeistusta niin terveydenhuollon ammattilaisille kuin yleisöllekin, mukaan lukien esimerkiksi kiinankieliset ohjeet matkailijoille. STM ja THL ovat jatkuvassa yhteydessä muiden hallinnonalojen toimivaltaisten viranomaisten ja muiden ministeriöiden kanssa. Uudesta koronaviruksesta on 4.3.2020 avattu valtakunnallinen puhelinneuvonta.

Kansainväliseen liikkuvuuteen ja matkailuun liittyvät yksittäiset tapaukset ovat Suomessa mahdollisia. On tärkeää, että mahdolliset tautitapaukset tunnistetaan nopeasti, jotta tehokkailla torjuntatoimilla voidaan vähentää jatkotartuntojen riskiä. Ulkomailla todettuihin tautitapauksiin ei ole liittynyt merkittäviä määriä jatkotartuntoja. Suomessa on todettu (3.3.2020) seitsemän laboratoriossa varmistettua uuden koronaviruksen (COVID-19) aiheuttamaa tautitapausta. Näistä kolme liittyy matkailuun ja neljä on jatkotartuntoja. Kaikki Suomen tapaukset ovat olleet lieviä.

Koronavirusepidemian tilanne on muuttunut viime päivinä ja epidemia-alueeksi määritellään tällä hetkellä Manner-Kiinan lisäksi Iran, Etelä-Korea sekä koko Italia. Uusien koronavirusten määrä on laskenut Kiinassa. Italiassa on 3.3. mennessä todettu yhteensä yli 2000 tapausta, joista suurin osa on todettu Emilia-Romagnan, Lombardian, Piemonten ja Veneton alueilla. Valtaosa tapauksista on havaittu viimeisen kahden viikon aikana.

Ulkoministeriön matkustustiedotteissa annetaan tietoa yleisestä turvallisuustilanteesta ja matkailusta. Ulkoministeriö suosittelee kansalaisia välttämään tarpeetonta matkustamista neljään Italian maakuntaan. Muualla maassa suositellaan noudatettavaksi erityistä varovaisuutta.

Asiakirjat

6458/20 SAN 67 IPCR 10 PROCIV 14 COCON 7 RELEX 174, 2.3.2020

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Ylilääkäri Sari Ekholm, STM/HPO, sari.ekholm@stm.fi, gsm +358 50 302 3183
 Erityisasiantuntija Sari Vuorinen, STM/KVY, sari.vuorinen@stm.fi, gsm. +358 50 472 7086
 Erityisasiantuntija Pasi Mustonen, EUE, pasi.mustonen@formin.fi, gsm +32 470 201 256

EUTORI-tunnus

Liitteet

Viite

LIITTEET

Asiasanat

Hoitaa

Tiedoksi
